

Vragen en antwoorden asbest

Versie 2015

1. Wat is asbest?

Asbest is een verzamelnaam voor een aantal mineralen die zijn opgebouwd uit microscopisch kleine, naaldachtige vezels. Asbest is een natuurlijk materiaal. Het werd in het verleden vaak gebruikt om zijn gunstige eigenschappen: het is sterk, slijtvast, bestand tegen hoge temperaturen, isolerend en was bovendien goedkoop. Het is verwerkt in veel bouwmaterialen zoals in cement golfplaten. Daarom komt het in veel gebouwen en woningen voor. In de meeste gevallen gaat het om hechtgebonden asbest. Sinds 1993 is het verboden om asbest toe te passen.

2. Wat is het verschil tussen hechtgebonden en niet-hechtgebonden asbest?

Bij hechtgebonden asbest zitten de vezels vast in het materiaal en alleen wanneer het materiaal wordt beschadigd, komen vezels vrij. Dit gebeurt bijvoorbeeld bij boren, zagen of schuren. Ook wanneer het materiaal breekt, zoals bij een brand, kunnen asbestvezels vrijkomen. Geregeld worden in gebouwen ook niet-hechtgebonden toepassingen aangetroffen. De kans op het vrijkomen van asbestvezels is daarbij veel groter. Een voorbeeld daarvan zijn de niet-hechtgebonden amosiethoudende platen.

3. Bestaan er verschillende soorten asbest?

De meeste typen asbest in Nederland zijn wit asbest (chrysotiel), blauw asbest (crocidoliet) en bruin asbest (amosiet). In de meeste asbesthoudende producten zit wit asbest, vaak vermengd met andere typen asbest. Blauw en bruin asbest (amfibolen) zijn risicovoller dan wit asbest door de structuur en de vorm van de asbestvezels. Het is belangrijk om te weten dat de kleur van het asbesthoudende materiaal niets zegt over het soort asbest dat er in zit.

4. Waar zit asbest in?

Sinds 1993 is het verboden om asbest toe te passen. Er zijn echter nog producten in gebruik van voor 1993. Voorbeelden van producten die nog asbest kunnen bevatten, zijn:

- Isolatieplaten bij kachels
- Golfplaten op schuurtjes
- Koppelingsplaten en remvoeringen van auto's
- Onderlagen van sommige soorten vloerzeil
- Vooral in Overijssel en Gelderland is asbest in het verleden ook gebruikt als erfverharding en in wegen

Door slijtage van materiaal waarin asbest verwerkt is, bevat de buitenlucht asbestvezels. De hoeveelheid asbest in de buitenlucht is sinds de jaren 80 afgenomen, omdat er steeds minder asbest wordt gebruikt.

5. Hoe is asbest te herkennen?

Asbest is moeilijk te herkennen. Meestal is de beoordeling nodig van een asbestdeskundige. Op breukvlakken en bij beschadigingen is aan de vezelachtige structuur soms te zien of het om een asbestverdacht materiaal gaat. Meestal heeft het een witte tot lichtgrijze kleur, maar het kan ook lichtgrijs tot donkergrijs zijn. Alleen microscopisch onderzoek kan bewijzen of het materiaal echt asbest bevat.

6. Wat zijn de gezondheidseffecten van asbest?

Gezondheidsrisico's kunnen alleen ontstaan wanneer losse asbestvezels ingeademd worden. Asbestvezels die in de lucht zweven, kunnen na inademen diep in de longen doordringen. Het inademen van asbestvezels kan op den duur longkanker of mesothelioom (longvlies- of buikvlieskanker) veroorzaken.

7. Wat is de kans op ziekte door asbest?

Lang niet iedereen die asbestvezels inademt, krijgt daardoor kanker. De kans op kanker wordt groter bij het langdurig inademen van grote hoeveelheden asbestvezels. Als iemand gedurende korte tijd veel asbestvezels inademt, is de kans op het krijgen van kanker hierdoor verwaarloosbaar klein. Het grootste risico van asbest is aanwezig als iemand lange tijd grote hoeveelheden asbestvezels inademt. Dit vond vooral vroeger plaats in sommige werksituaties, waarbij werknemers jarenlang, iedere werkdag, grote hoeveelheden asbest hebben ingeademd. Blootstelling aan een kankerverwekkende stof zoals asbest moet niettemin zo veel mogelijk worden voorkomen. Neem daarom de omschreven voorzorgsmaatregelen zo veel mogelijk in acht.

8. Kan getest worden of ik asbestvezels heb ingeademd?

Nee, hier bestaat geen test voor. Asbestvezels zijn ook niet zichtbaar op röntgenfoto's.

Met medisch onderzoek kan men helaas niet:

- Nagaan of iemand asbestvezels heeft ingeademd
- Vaststellen of er in de toekomst ziekte zal ontstaan
- Voorkomen dat later ziekte ontstaat

9. Ikzelf of mijn kind heeft luchtwegklachten, heeft dat met asbest te maken?

Het inademen van asbestvezels veroorzaakt geen directe luchtwegklachten, zoals hoesten. Mogelijk zijn uw luchtwegen door iets anders geïrriteerd, zoals stof of rook. Als de klachten aanhouden, kunt u het beste uw huisarts raadplegen.

10. Ik ben zwanger. Loopt mijn ongeboren kind of ik extra risico?

Nee, er is geen extra risico voor zwangere vrouwen. Er is geen risico voor het ongeboren kind.

11. Lopen kinderen meer risico dan volwassenen?

Kinderen zijn niet duidelijk gevoeliger voor asbestvezels dan volwassenen. Maar ze zijn wel een kwetsbare groep omdat ze nog een lang leven voor zich hebben. Kinderen dragen de ingeademde asbestvezels langer in hun lichaam mee dan volwassenen. Daarom hebben kinderen na blootstelling aan asbest uiteindelijk een grotere kans op het ontwikkelen van longkanker of mesothelioom (borst- of buikvlieskanker). Daarnaast kunnen kinderen soms een hogere blootstelling aan asbestvezels hebben, doordat ze bijvoorbeeld kruipen of veel op de grond spelen.

12. Is het gevaarlijk om asbestvezels in te slikken?

Nee, bij inslikken komen de asbestvezels niet in de longen maar in de maag en daar kunnen ze waarschijnlijk geen kwaad. Vanuit uw maag worden de vezels afgevoerd.

13. Moet asbest altijd uit een gebouw verwijderd worden en wat komt daar bij kijken?

Wanneer asbest rechtmatig is toegepast in een gebouw (dus voor 1993) en nog in goede staat is, dan is er geen verplichting om dit materiaal te verwijderen of af te schermen. Als een eigenaar van een gebouw van plan is asbest uit een bouwwerk te (laten) verwijderen, moet hij daar in de meeste gevallen melding van doen bij de gemeente. In het Bouwbesluit 2012 staat uitgelegd wanneer een melding moet worden gedaan. Het asbest moet meestal worden verwijderd door een gecertificeerd asbestverwijderingsbedrijf, te vinden via www.ascert.nl.

NB. Vanaf 2024 zijn asbestdaken in Nederland verboden. Dit betekent dat eigenaren van gebouwen met asbesthoudende dakbedekking deze voor die tijd moeten verwijderen.

14. Wat kan ik doen om contact met asbest in mijn woning te vermijden?

In woningen die vóór 1993 zijn gebouwd, kan materiaal zijn toegepast waarin asbest is verwerkt. Het is belangrijk om zorgvuldig met asbest om te gaan.

- Boor, schuur of zaag niet in materiaal waarin asbest is verwerkt.
- Bij beschadiging van materiaal waarin asbest is verwerkt, moeten maatregelen worden genomen. Soms betekent dat het afdekken, behandelen (impregneren) of professioneel laten verwijderen van het materiaal.

15. Waar kan ik meer informatie vinden over de risico's van asbest?

In het RIVM rapport 2014-0047 "GGD-Richtlijn medische milieukunde: Gezondheidsrisico van asbest in woningen en publieke gebouwen" kunt u meer informatie vinden over de risico's van asbest. U kunt dit rapport vinden op de site van het RIVM (www.rivm.nl).

16. Waar kan ik terecht met vragen over de risico's van asbest?

U kunt contact opnemen met de GGD in uw regio. U kunt uw GGD vinden via de website www.ggdghor.nl